

Societatea scriitorilor Olteni

Sunt puțin neamuri asupra termenilor pe care să-i înod aci, de sub peniță, când știu că ei se pot interpreta felurite. Căci vorbind despre societatea scriitorilor Olteni înfățișăm de curând, om vrea să nu ne pădăm cu nimic susceptibilitățile unei alte societăți, aceea a scriitorilor Români. Și am vrea, pe deasupra, să nu încurcăm cu aceste păreri, acea ordine care este a politicii noastre.

Pentru că înfățișarea unei societăți scriitoricești de către Olteni presupune sau de bună, cum am văzut că se interpretă, pe lângă un scop bine intenționat și unul susceptibil de multe păreri speculative. Credem că oricare primind această veste a rămas cu intenția sădătoasă și a refuzat pe acia care ar face o desprăzire în unitatea noastră politică.

Până a nu ne prelungi considerațiile de față, vrem să precizăm că acest punct din urmă este definitiv înălțat, și problemele acestei societăți a scriitorilor olteni, de-acum încolo se vor manifesta numai pe plan cultural.

Dacă în scrisul românesc, care, fără să exagerăm, nu e la începutul lui, și cât e, e destul de frumos, de rodnic, — am urmărit o unitate de exprimare, nu e mai puțin adevărat că gândul nostru a mai bătut și pe alt drum. Am avut cu alte cuvinte să știm că de la Nistru până la Tisa și din Maramureș la Dunăre, nu se vorbește decât o limbă neaoșă, o limbă fără dubiozități evidente, așa fel că Maramureșanul să nu se mai înțeleagă cu Dobrogeanul sau Bucovineanul cu Olteanul. Încercarea aceasta, fără multă trudă, a reușit, pentru că nu era nimic în sufletele noastre care s'o împiedice, încă, pe lângă că nu ne-am desprins încă de la un aneori l-am îmbogățit cu imagini cele mai frumoase, am știut că și cum să contribuim la o cultură românească, iar într-o oarecare măsură, modestă de altfel, la una universală. Participarea noastră, așa dar, la universală, cu valori recunoscute, când s'a dovedit vrednică a fost dintre acestea care ne poate onora oriunde. Contribuția la cultura românească și în momente frumoase chiar cu înălțare spre universal în structura ei intimă și diferențiată exact pe regiuni. Una a fost și continuă să fie contribuția moldovenească și alta a fost și este, astăzi, posibilitatea de participare a Olteniei, Ardealului, Banatului, Bucovinei. În fiecare dintre acestea se afla un specific greu de fixat, însă existent printre o natură subtilă, intimă. Moldova a fost și a rămas a contemplațiivității. Practicismul Oltenilor l-a orientat spiritul pe drumuri mai bolnavicioase, lăsându-se să se afirme mai cu seamă în acțiuni politice, în comerț, cu multă îndemânare. Ardealul și Banatul și-au creat o formă de cultură atât cât să-i pregătească pentru o luptă isorică. Prin urmare, dacă există o nodă aparținând în sufletul fiecărei regiuni, ea, din dorința mării unități, contribuind personal cu un specific, a tins și a reușit să facă o legătură trinitică pe drumul dintre suflete!

Regionalismul cultural — pentru că acesta este termenul cel mai potrivit, și de care, totuși, se vorbește speculații — pe plan spiritual, prin participare și înțelegere, înseamnă o contribuție ce nu se poate închipui.

Scriitorii Olteni vor cu un cuvânt să dovedească și existența unui suflet oltenesc, capabil să se exprime și în stare să aducă o stare contribuție. Acestui gând prea nobil în esența lui, nimeni nu se poate împotrivi, aici, altfel, ar însemna că uităm specificul fiecărei regiuni, al fiecărei suflete prea avut în trăirea lui dealongul milenilor.

George Ciulcan

Considerații școlare

Știți cât de repede s'a realizat la noi complete laicizării a învățământului. Cu o ferocitate, vrednică de o cauză mai bună, mândria școlilor românești au venit — cu diverse dispoziții foarte savant formulate și motivate — spiritul religios din instituțiile noastre educative. Ba, unora, se găseau profesori cu pretenții de reformatori pedagogici, bleși rusești exasperați de propria mediocritate, cari vorbeau — în fața elevilor — despre preoți ca despre niște urâțitorii africani și cari aveau pentru sfânta scrieră un dispreț pe cât de curajos, pe atât de periculos formării intelectuale a finetății.

Treptat, învățământul religios a fost redus până aproape de inexistență. În-a lui locului gimnastic, lucrul manual și caligrafia, așa că am ajuns în halul de-a nu ști numele sfinților apostoli, pentru că, în schimb, să ne specializăm în memorarea câmpionilor de box și-a pedetilor de lupte greco-romane.

Paralel cu izgonirea obiceiurilor religioase din licee, s'a redus și studiul limbilor clasice. Vergilius, Horatius și Ovidius sunt confundați cu Boris Karloff sau cu Danielle Darrieux.

În prezent, situația e echinocș, Zelul anticlericalilor s'a mai potolit, dar educația creștină tot n'a făcut progrese. Și totuși, în zilele acestea, am primit vizita unor elevi francezi. Lucrul ciudat: ei n'au fost puși sub conducerea unui maestru de gimnastică sau sub a profesorului de lucru manual, ci sub

autoritatea unui om al bisericii, a abatelui Andrei Duchaux, directorul colegiului Montalambert.

Din Franța oficială de slănga, deci, primim o lecție de... dreapta. Autoritățile noastre școlare au deci un minimat prilej de meditație.

Mircea Streinul

CONCERT

Doi copii talentați, Valentin și Ștefan Gheorghiu, în vârstă primul de 9 ani și al doilea de 10 ani, concertează în ziua de 18 Aprilie cr. orele 5 p. m. la Sala Dalles. Acești artiști precoci, despre cari Adrian Mănuș a scris atât de elogios în «Universul», vor și să uimească lumea la vizită și pian.

Marele concert dela Galați

GALAȚI, 8. — În ziua de 12 Aprilie la orele 21 seara, marele compozitor și interpret italian, Alfredo Casella, împreună cu violoncelistul Arturo Bonacci, cari întreprind un turneu prin România, vor da, din invitația Institutului de Cultură Italiană, un concert la «Casa d'Italia» din localitate.

Este o adevărată artistică de mare importanță, care va prezenta publicului pe doi dintre cei mai renumiți artiști italieni.

Fapte mari, oameni mari, cărți mari

Mareșalul Badoglio: Comentarii asupra campaniei din Ethiopia

Cariera pe care Mareșalul de Italia Pietro Badoglio o dedică «Națiunii Fasciste care a înțeles războiul. Ea urmărit cu pasiune și credință într-o perfectă comunione sufletească, de deasupra într-o bună măsură, oforturile impresionante de ecri Ducele și poporul italian, le-au făcut pentru a susține unul din cele mai mari războaie coloniale pe cari le-a înregistrat istoria. Trebuie să recunoaștem dela început, că războiul acesta — purtat la o distanță de 4000 km. departe de patria mării — s'a înălțat într-o prietărie și lipăit de aprovizionări de tot felul, — nu putea să fie dus decât de o unitate cu o italiană animată în cel mai înalt grad de voință de a învinge, cu orice sacrificiu. Războiul acesta înfrăea de

la început vestiment de epopee. Teatrul pe care se poartă este impresionant de vast: vizualul, marea și pământul salbatesc al Abisiniei pe care se mișcă sute de mii de oameni admirabil organizați, armați cu cele mai moderne mijloace de luptă și fanatizați de oca mai aprigă și mai totalitară voință care a prozidat vreadată la distanță unui mare popor.

Ducele! Nerv al războiului, nerv al rezistenței morale și materiale la mijlocul unui ocean de adversități, el a intrat în momente de o excepțională gravitate, toată mândria ei tot genul politic al raselor latine. Romanul acesta dar, cu fruntea cât o calme de vază și cu ochii în cari se oglindesc tot viitorul Italiei imperialiste, a arătat lumii

CUIBURI DE LUMINA

P. C. GEORGESCU-DELAFRAS,

anul din pușini noștri editorii creștini, deci de bun simț, a reușit să realizeze un frumos program literar pe anul acesta. Acordând o deosebită atenție cărților pentru tineret, editura «Cugetarea» a tipărit între multe altele: «Cartea copililor mei», de Paul Doumer, «Print și cerșetor», de Mark Twain și splendidul roman, întotdeauna reconfortant prin generozitatea sa: «Cel trei muschetari», de Alex. Dumas. «Moartea fratelui meu», de G. M. Vlădescu. «Fără limită», de Victor Papilian. «Invățătorii», de B. Jordan, «Marat», de Gerard Walter, și «Intocarea lui Andrei Pătrășcanu», de Al. Lascaru. Madovanu au însemnat tot atât de succese.

Editura «Cugetarea» mai pregătește câteva surprize. În primul rând: «Viața lui Iisus», de Francois Mauriac. Apoi: «Orientări în viață», de N. Roșu. 1937, de Cezar Petrescu. «Gol», de G. M. Vlădescu și «După donăzii de ani».

I-am sugera editurii «Cugetarea» o antologie a poeziei românești dela începuturile ei până azi. Ce crede d. P. C. Georgescu-Delafras?

«TRENUL FANTOMA»

se numește volumul, pe care-l pregă-

tește d. B. Jordan, autorul romanului de mare succes «Normalia», pe care editura «Cugetarea» l-a retipărit de curând.

V. VOICULESCU

Citim această poezie de magul poemelor cu îngeri: «Lin pasările-au dat în vânt și lată Sau respirat amurguri din de pene Și, magice, s'au înălțat deodată Grădini în crengi cu ochi de coșânzene.

A fost în parcă atâtea înflorire, Nunți în corole hora și-au rotit Dealungul serii prăgindul hubire... Și pasările iar s'au oșliti.

(Nunta Păunilor)

PLECARE

Văd Cernăușii acelu, noaptea, depe podul peste lina forță, lângă depozitele gării. O păcă de toamnă, parcă, — nu de primăvară, flutura ca pădurea lui Erkenig. Apoi, a început o ploaie măruntă, care transforma în flori de apă luminile roșii și verzi dela gard. Cum urla sirena unei locomotive! Văd și acuma trenul, lunecând pe sub pod, însoțindu-mă în aburul acela greu, ca de fund de pădure.

«1935»

Cartea de sinteză bibliocritică a lui Miron Saru se integrează perfect la linia realizărilor lui Gh. Adamescu. La toamnă, va apărea volumul «1936».

PAVEL NEDELCO:

«Poveri de gând ne-or poimoli în vis; și dom rămâne fără de cuvânt, — ne-or zăpezi prin păr — cu braț de vânt — lăceferi — petale de cânt.

Și tu mai mult aproape te vei strânge să-mi gălăie în auz hubire-și crudă, — și trupul — greu de stăle — se va frânge, — și ne-am întinde calzi în țărba udă...» (Din «Censuri târzii».)

TEOFIL LIANU:

«Viață fără sfârșit și tinerețe Nescurată la picioare, ea floarea, Din are ilir în munți crește marta Lumină cu măguri și fânețe.

(Din «Învierie în mit alb».)

YVONNE ROSSIGNON:

«Brazi aureolați de exiaz plâng gemme de rășini azure; și s'aplecă peste câmpuri, pădure, ca un obraz către alt obraz.

(Din «Exiaz».)

MUZICA

Reiner Maria Rilke: O boher Baum im Ohr! As îndrăzni să spun mănăște: «O, arbore înalt în auz! Muzica lui Orfeu nu putea găsi un mai reușit atribut ca în creația genului, care a murit din cauza unui trandafir.

1937 ZIDIRE NOUA

MAJORAREA ISTORIEI

ORI CE NEAM ARE UN INDOIT DUSMAN: dusmanul tradiției sale, străinul și tâlharul, și dusmanul înierii sale: trădătorul și cloacul. Nu există o altă judecată pentru neamul care vrea să-și fie singur stăpân și singur să hotărască asupra soartei sale.

SUNT INSA ASTAZI UNII cari fără voia lor, fără îndoină, tăgădușe ori ce puțință de majorare a acestui neam. Mă întreb dacă pentru oamenii acestia mai există frumosul cuvânt de Patrie, dacă mai poate exista într-adevăr în toată țaria și slava lui, atunci când pătura «patrie» aceasta e nevoie de pildă de un consiliu de familie prin gura căruia să i se mijlocească nevoile și dorurile ei nemărturisite. Și «mijloace» cult «Conceptiilor ideale de viață socială». Se spune «reprezentanți». Da, reprezentanți, — dar nu «mijlocești», cum e cazul. Numai adevărații reprezentanți au cuvântul în fața Patriei, — și atunci nu în calitate de advocați și tergovești, ci în calitate de mărturisitori ai faptelor ce-și găsesc o necesitate izbândă. E marele ton care hotărăște.

Acești reprezentanți vor fi găsiți fără îndoină intoleranți și subiectivi de către ceilalți — toleranți și obiectivi. Și totemul în domeniul politicii și al istoriei faptelor devine pentru ei supărător și — mai mult

chiar — jlenitor. Nu sunt de înțeles într-adevăr patima și exclusivismul celor cari stau alături în luptă. Nu se înțelege că e un fapt radical în această exterminare a paraziților xlii de astăzi, că e o luptă pe viață și pe moarte și că e vorba de o lege vie și de țaria ei ce nu trebuie să se piardă nicicând, ci dimpotrivă trebuie să crească neîncetat. Nu avem decât de câștigat. Și mai ales n'avem de împărțit nimic cu nimeni.

SE UNITEAZĂ SE CASTIGA SI SE UNITEAZĂ cu prețul a nemărturitor vieți. Aceasta nu putem să o uităm nicicând. Și cu prețuri tuturor: această lege trebuie să stea.

Fără încrederea în acest postulat politic, fără îndoină încredere în puterea hotărârilor conducătoare și în aceea pe care o reprezintă tu ca soldat, ori ce puțință de majorare a neamului devine imposibilă. De aceea nu înțelegem să ni se vină astăzi cu formule apăsătoare «de interes social și național», ca aceea a «unificării politice». Mărturisim că nu înțelegem rostul acestor cuvinte. Pentru noi politica nu este numai o funcție exteriorizată, ci un organism viu, o cristalizare de caracter și atitudine înălțându-se persoanei.

N'avem de aface cu «politica», — avem de aface cu oamenii cari știu

ce vor și știu mai ales cum o vor.

Calitatea lor de căpetenie este stăpânirea de sine și consecvența. «Unificarea politică? Nu. Ci unitate politică. Pentru că această unitate implică virtual unificarea TUTUROR PUTERILOR unui neam sub conducerea POLITICA a celui mai tare.

E O COPILARIE SA TE GANDEȘTI LA «UNIFICAREA POLITICA» atunci când nu-ți dai seama de cele mai elementare legi ale ființei și ale destinului politic. «Cum, oameni buni, la spanezi-mi și mie cum se poate explica o învoire a unui neam cu argumente istorice și antologice? Adică de ce a trebuit să vie tocmă această învoire a firii sale? Nu e ciudată lipsa asta de prevedere a omului în istorie?

O învoire nu se justifică și nu se explică. O învoire se justifică prin ea însăși și nașterea unui om nou nu este condiționată de «explicații istorice», ci este un fapt, adăne originar în chiar ființa lui și nașterea de un întreg pathos creator al firii unui neam, de o întreagă necesitate de credință, de afirmare eretitoare, de împunere hotărâtoare a omului. Însăși nevoia luptei drepte pentru neam l-a născut O lume nouă și o viață nouă l-a născut. Dar înainte de toate nevoia unei credințe noi, a unei noi încredere a omului întru sine.

STEFAN ION GHEORGHE

Icoana și rugăciunea în Universitate

De multe ori ca student n'am intrat deose în Universitate cursurile, lucrările de laborator și seminar nu încep prin acel act de înălțare sufletească «rugăciune».

Suntem convingi că adevărata știință nu poate nega și pona din suflet credința în Dumnezeu. «Știința multă apropiere pe om de Dumnezeu, tură știința puțină îl depărtează», a spus Bacon.

Știința cercetează lumea materială, se ocupă de realitatea fenomenală, pe când religia de infinit, de veșnicie, de realitatea noumenală, transcendentă sau spirituală. Știința dovedește că lumea e pătrunsă de armonia legilor ei, pe când credința dovedește că armonia acestor legi și lumea însăși sunt create de o putere atât puternică — Dumnezeu.

În știință se folosește ca unic mijloc de cercetare rațiunea, căci observarea și experiența, mijloacele de cercetare a științelor naturale și experimentale, pot fi privite tot ca mijloace de investigație ale rațiunii. În credință omul lucrează cu puterile supranaturale cu ajutorul pe care îl dă Dumnezeu, prin Duhul Lui Cel Sfânt, fără cu prin aceasta să renunțe cu totul la ajutorul rațiunii.

Adevărata realitate, esența lucrurilor nu rămâne necunoscută, cu tot sprijinul rațiunii. Însă siguranța pe care o dă credința, sprijinită pe rațiune și luminată pe revelațiune este așa de mare, că omul își sacrifică viața pentru cea ce crede.

În sprijinul tezei noastre vorbeste faptul că oameni de știință distinși au fost adevărați creștini au vorbit cu respect de religiozitate și nu și-au permis să discute cu ușurință despre lucrurile sfinte. Putem cita pe Newton, Kepler, Pascal, Cuvier, Lamarck, Liebig, Pasteur, Cuvier, Bernard, Descartes, Leibnitz, Kant, Hegel, etc.

Dar nici oameni de credință, teologi, n'au căutat să micșoreze valoarea științei pure, ci unii au lucrat cu rodnice pe tărâmul științelor la Platon, Copernic, Hany, Ptolemeu, Latreille, etc.

După cum păcura și apa nu se amestecă, tot astfel domeniul științei și cel al credinței nu se confundă. Totuși știința și credința stau în cea mai mare armonie.

Timpuirile orele și păgâne au încetat, trebuie să strălucească Crucea semnul prin care s'a învins și se va învinge. Gândurile tuturor trebuie să pătrundă de acest adevăr. Sunt de ajuns jertfele făcute de martiri în luptele pentru apărarea gândurilor sfinte.

Salutăm și ne plecăm gândurile prea curat al aceluia cari au căutat să pue icoana și rugăciunea în Universitate. S'a strivit prin aceasta șarpele necredinței.

Icoana și rugăciunea sunt singurele mijloace de reconfortare sufletească.

TEODOR TRIFANESCU

Din durerile satelor

Peisaj moștenesc

„Foarte verde hi la deal, Eu sunt moșul din Ardeal” Mai trage-i, mai ilie, una de inimă albastră, iar noi să stăm strâmb și să vorbim oblu. Așa ni-s sorocetele. Noi suntem buni de măiestor ciubere, doile și șustare. De uns oșile cu dahod... Drumul săracul ei singur este prietenul nostru. Și când caruțele ogole pomesc, începe să miroase a piță.

Clanetășul se opri pe neobservate cu ultimele note picurate în noaptea, ca un refren apăsător.

Doar nu cumva fi fi american de-și place doina asta? Il înboydi un feciorăș mai oacheș.

La zi-i una de a noastră. Zi ilie, adio! Icoană — că vine ulcea de vină și apoi cine mai știe când ne-om mai vedea că, de, li grea dealul și-i șab calul.

Clanetășul ilie și adună ultimul pumn de puteri și unde nu se porni: «A plecat moșul la țară». Icoană îl ascultă până la sfârșit. Cere crâșmă-ripi să simple toate ulețele de lău, g'apoi sculându-se se pîicoare începu:

«Ascultați-mă bine. (Măierle își curăță urechile). Eri noapte am visat un vis frumos. Se făcea că pe drumul dela Albac spre Măguri, m'am întâlnit cu Iancu, iar când m'am trezit, am auzit un copchil plângând.

Auzii mîlune, copchil plângând în casa mea în care n'a mai copchil nimeni de când eram eu junc. De-acum g'oi de ani! Și de-atunci câte nu-i slăniș. Biserica ne-a mînat-o. Arșelul, iar pe dascălul Cocioabă l-a dat afară sfîndic, zice-se, a lucrat și el la cîrmărit la Dealul Negru. Măi, măi, se vede c'o murit dreptatea

CALENDRO

VINERI 9 APRILIE
ORTODOX: Sf. Maria Cezarea.
CATOLIC: Sf. Ion Pater driel.
SOARELE: răsare la 18.49.
Basarabia le unește cu

Spectacol

TEATRE

OPERA ROMANA: Basarabia le unește cu

NATIONAL: Vreun să în fa REGINA MARIA: Lape, apar COCOMEDIA: Ora di, unu VESEL: Scut-circu și di ALHAMBRA: Super Alida, MODERN: 25 la...

LIGA CULTURALA: Cal și si

MAJESTIC: Amor sovi

EFORIA: «Văduva vo

CINEMATOC

CAPITOL: O lacrimă

TRIUMPH: Un bărbat

ARO: Pensiuina Mim

ROXY: O lacrimă

CARLTON: Nu vă lăsa

VOX: Charlie Chan

plectare. FEMINA: Adolescen

colorati. ARPA: Vînătorul alb,

FORUM: Paris și Cum

DARLY: Misiunea b

MANON: (Doamnei)

OMNIA: Paris și F

CITTY: Orașul păcat

FRANKLIN: Culiver

și Stan și Bran

Premilla

II.

Apoi, e George Drum

Măiestria Horeci, ar

stilul "de arborosea

iconar, liric umbrit de

expresie. Acordându-i

R-ul ar face un act

George Popa, cu «Pe

gendă», talent ardelean,

abnegatie într-un oriel

pentru o literatură adre

merita dessemenea o

clăia.

Julian Vesper, apăr

de nord", un mare și

refrain în incanta caru

premieră. Ngremiera

ar fi o nedreptate.

Sperăm că S. S. R.

indoiă — suntem sig

tească de aceste cîr

indicate aici li va l

comitetului.

GEORGE

„Cuget dar”

CRONICA de N. JOR

Dem. Sur

